

**ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ**
Башкарма комитет
Әлки авыл жирлегенең
Чувашско-Бурнаевский
авыл жирлеге
муниципаль район

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАЛАР
Әлки муниципаль районнары
Чуваш Борнае авыл жирлеге
БАШКАРМА КОМИТЕТЛАРЫ

Адрес: 422879 ТР, Чувашия Бурнаев
авылы, Центральная ур., 25а
тел.: 8 (84346) 78-2-15

Адреслар: 42287 9, ТР, Чуваш Борна авазлы
, Узак ур. 25 а
факс: 8 (84346) 7 8-2-15

Резолюция с. Чувашия Бурнаево КАРАР

2026 елның 13 мартыннан, 17 нче номерлы

"2026-2028 елларга Татарстан Республикасы
Әлки муниципаль районы Чувашско-
Бурнаевское авыл жирлегендә кече һәм урта
бизнесны үстерү" муниципаль программасын
раслау турында

Әлки муниципаль районының Чувашия-Бурнаевское авыл жирлегендә кече һәм урта бизнесны үстерү һәм кече һәм урта бизнес субъектларына эшчәнлек алып бару өчен уңай икътисади мохит тудыру максатыннан, 20.03.2025 елгы 33-ФЗ номерлы "Бердәм дәүләт хакимияте системасында жирле үзидарәнең гомуми принциплары турында" Федераль закон, 24.07.2007 елгы 209-ФЗ номерлы "Россия Федерациясендә кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү турында" Федераль закон, 2010 елның 21 гыйнварындагы 7-ЗРТ номерлы "Татарстан Республикасында кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү турында" ТР Законы нигезендә, Әлки район прокурорының 28.01.2026 елгы 02-08-02-2026/71-26-20920007 номерлы федераль законнарны бозуларны бетерү турындагы тәкъдимен карап, Чувашия-Бурнаевское авыл жирлеге башкарма комитеты... Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы КАРАР БИРӘ:

Әлеге карар кушымтасына туры китереп, "2026-2028 елларга Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Чувашско-Бурнаевское авыл жирлегендә кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү" муниципаль программасын расларга .

2. Бу карарны авыл жирлеге халкының күпләп жыела торган урыннарында бастырып чыгарырга һәм аны Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга.

Чувашия-Бурнаевский башлыгы
И.Г. Зарипов авыл жирлеге

Кушымта
Әлки муниципаль районы Чувашско-
Бурнаевское авыл жирлеге башкарма
комитеты карарына
2026 елның 13 мартыннан, 17 нче
номерлы

"КЕЧЕ ҺӘМ УРТА ЭШКӘРМӨКЛЕКНЕ ҮСТЕРҮ" ПРОГРАММАСЫ
Чуваш-Бурнаевское авыл жирлегендә
ӘЛКЕЕВСКИЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
2026-2028 еллар өчен"

2026 ел

Эчтөлөк

Программа паспорты

1. Программаны гамэлгә ашыру даирәсенәң тасвирламасы. Программа хәл итәргә омтылган проблемалар һәм аларны хәл итү юллары.
2. Программаның максаты, бурычлары, төп көтелгән йомгаклау нәтижәләренәң тасвирламасы, аны гамэлгә ашыру вакыты һәм этаплары
3. Программаны гамэлгә ашыру механизмы
4. Программаның социаль-икътисади нәтижәләгә бәяләү

Программа паспорты
 "Кече һәм урта бизнесны үстерү
 Чувашско-Бурнаевское авыл жирлеге
 Татарстан Республикасының Алькеевский муниципаль округы
 2026-2028 елларга еллар"

Программаның исеме	2026-2028 елларга Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Чувашско-Бурнаевское авыл жирлегендә кече һәм урта бизнесны үстерү" программасы (алга таба Программа дип атала)										
Программаны эшләү өчен нигез	2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы "Дәүләт хакимиятенең бердәм системасында жирле үзидарәнең гомуми принциплары турында"гы Федераль закон; 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы "Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында"гы Федераль закон; 2010 елның 21 гыйнварындагы 7-ЗРТ номерлы "Татарстан Республикасында кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү										
Программа эшләүче	Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Чувашско-Бурнаевское авыл жирлеге башкарма комитеты										
Программаны финанслау күләме һәм чыганаclarы	<p>Программаны жирле бюджеттан финанслауның гомуми күләме 2000 сум тәшкил итә, шул исәптән:</p> <p style="text-align: center;">(мең сум)</p> <table border="1" data-bbox="643 1249 1425 1442"> <thead> <tr> <th>Ел</th> <th>Жирле бюджет акчалары</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2026 ел</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>2027 ел</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>2028 ел</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Барлығы</td> <td>8</td> </tr> </tbody> </table>	Ел	Жирле бюджет акчалары	2026 ел	2	2027 ел	2	2028 ел	2	Барлығы	8
Ел	Жирле бюджет акчалары										
2026 ел	2										
2027 ел	2										
2028 ел	2										
Барлығы	8										
Программаның максаты	Кече һәм урта бизнесны үстерү өчен уңай шартлар тәэмин итү, инновацион икътисад формалаштыруда төп компонент буларак кече һәм урта бизнесның санын арттыру һәм көндөшлеккә сәләтлелеген тәэмин итү, шулай ук торак пунктның социаль-икътисади үсеше проблемаларын хәл итүгә аларның өлешен арттыру.										

Программаның максатлары	<ol style="list-style-type: none"> 1. Торак пунктта кече хужалыкларның тотрыклы үсеше өчен шартлар тудыру; 2. Эшкуарлык өчен кадрлар потенциалын үстерү; 3. Кече һәм урта бизнес өчен консультация хезмәтләренең сыйфатын яхшырту; 4. Икътисади яктан актив халыкны эшкуарлык эшчәнлегенә җәлеп итү.
Программаны гамәлгә ашыру вакыты һәм этаплары	2026-2028 еллар
Программаны гамәлгә ашыручылар	<p>Әлки муниципаль районының кече һәм урта бизнес субъектлары, шулай ук үзмәшгуль затлары, Әлки муниципаль районының Чувашско-Бурнаевское авыл җирлеге башкарма комитеты</p>
Программа максатларын һәм бурычларын гамәлгә ашыруның көтелгән йомгаклау нәтижеләре	<p>Программа чараларын тулысынча гамәлгә ашыру безгә 2028 елның ахырына кадәр түбәндәгеләргә ирешергә мөмкинлек бирәчәк:</p> <ul style="list-style-type: none"> - кече предприятиеләр, шул исәптән микропредприятиеләр һәм шәхси эшкуарлар тарафыннан житештерелгән продукция (хезмәт күрсәтү) әйләнешенең еллык үсешен саклап калу; - Әлки муниципаль районында эшләүче кече һәм урта бизнес субъектлары (шул исәптән үзмәшгульләр) санының ел саен артуын саклап калу; - кече (шул исәптән микропредприятиеләр) һәм урта предприятиеләр хезмәткәрләренең уртача санының (тышкы өлешчә эшләүчеләрне исәпкә алмаганда) барлык предприятиеләр хезмәткәрләренең уртача санында (тышкы өлешчә эшләүчеләрне исәпкә алмаганда) өлешен арттыру; - кече һәм урта бизнес предприятиеләренә консультация ярдәме күрсәтү; - кече һәм урта бизнес секторында яңа эш урыннары булдыру (шул исәптән яңа теркәлгән шәхси эшкуарлар); <p>Шуның белән беррәттән, Программа чараларын гамәлгә ашыру кече һәм урта бизнес инфраструктурасының уңышлы эшләве өчен шартлар тудыруны, кече һәм урта бизнес өлкәсендә товарлар (эшләр, хезмәтләр) житештерү күләмен арттыруны, шулай ук аларның эшчәнлегеннән авыл җирлеге бюджетына салым керемнәрен арттыруны күздә тоту.</p>

1. Программаны гамәлгә ашыру даирәсенә тасвирламасы. Программа хәл итәргә омтылган проблемалар һәм аларны чишү юллары

2026 елда Әлки муниципаль районының Чувашия-Бурнаевское авыл җирлегендә 4 кече һәм урта предприятие (2025 елга караганда 0 гә күбрәк), 9 шәхси эшкуар (2024 елга караганда 0 гә күбрәк), 56 үзмәшгуль граждан (2025 елга караганда 0 гә күбрәк) эшләгән.

1 нче таблица

Эшкуарлык секторы үсешендәге төп тенденцияләр
Чувашско-Бурнаевское авыл җирлегендә
Татарстан Республикасының Алькеевский муниципаль округы

Индикатор	2023 ел ел (факт)	2024 ел ел (факт)	2025 ел ел (дәрәжә)
Икътисади яктан актив эшкуарлык субъектлары саны:	31	37	40
кече һәм урта предприятиеләр, берәмлекләр	4	4	4
шәхси эшкуарлар - барлыгы, берәмлек	9	11	12
үзмәшгульләр, берәмлекләр	18	22	24

2 нче таблица

Икътисади эшчәнлек төре буенча кече һәм урта бизнес субъектлары саны

Эшчәнлекләр	Үлчәү берәмлекләре	чынбарлыктагы бәя
		01.01.2026 көнгә
Икътисади яктан актив кече бизнес субъектларының гомуми саны исәпкә алынган	берәмлекләр	40
шул исәптән икътисади эшчәнлек төрләре буенча: Авыл хужалыгы, аучылык һәм урман хужалыгы	берәмлекләр	4
Балык тоту, балык үрчетү	берәмле	
Тау эшләре	берәмле	
житештерү тармаклары	берәмле	
Электр энергиясе, газ һәм су житештерү һәм	берәмле	2
Төзелеш	берәмле	2
Күпләп һәм ваклап сату; автомобильләрне,	берәмле	4
Кунакханәләр һәм ресторанның	берәмле	
Транспорт һәм элементә	берәмле	-
Финанс эшчәнлеге	берәмле	-

Күчөмсөз милек белән бәйлә операцияләр,	берәмле	-
Дәүләт идарәсе һәм хәрби куркынычсызлык;	берәмле	-
Мәгариф	берәмле	-
Сәламәтлек саклау һәм социаль хезмәтләр	берәмле	-
Башка коммунал, социаль һәм шәхси	берәмле	-
Йорт хужалыгы хезмәтләрен күрсәтү	берәмле	-
Экстерриториаль оешмалар эшчәнлегә	берәмле	-
Башкалар	берәмле	28

Төп күрсәткечләрне анализлау төбөктә кече һәм урта бизнес үсешендә уңай динамика күзәтелә.

Кече һәм урта бизнесны үстерүгә ярдәм итү өчен киң чаралар гамәлгә ашырыла :

- жиһазлар арендасы системаларына ярдәм күрсәтү һәм кече һәм урта бизнес чыгымнарын субсидияләү,

- төрле икътисади эшчәнлек төрләрендә кече һәм урта бизнесны үстерүгә юнәлтелгән микрокредитлар бирү;

- кече һәм урта бизнес вәкилләре һәм үз бизнесын башларга планлаштырган шәхесләр өчен консультацияләр бирү системасы, шулай ук күп санлы белем бирү проектлары һәм тренингләр эшли;

- программалар гамәлгә ашырыла кооперативларны, шәхси хужалыкларны, яңа башлап жиһәрүче фермерларны һәм гаилә фермаларын үстерүгә ярдәм күрсәтү һәм эшкуарлыкка ярдәмнең башка формалары;

- кече һәм урта бизнес предприятиеләренә продуктларын популярлаштыру өчен чаралар үткәрелә, шул исәптән бизнес-миссияләр, конференцияләр, тренингләр, шулай ук күргәзмәләр һәм ярминкәләр;

- башка ярдәм чаралары .

Кече бизнес предприятиеләренә мәгълүмати ярдәм күрсәтү һәм бизнес булдыруны стимуллаштыру буенча актив кампания кысаларында, аның максаты - житештерү һәм хезмәт күрсәтү белән шөгыльләнүче, эчке һәм тышкы базарларда көндәшлеккә сәләтле кече һәм урта предприятиеләр санының тотрыклы үсешен тәэмин итү, түбәндәгеләр гамәлгә ашырылды: барлык мәгълүмат Әлки муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырылды, һәм эшкуарлыкның конкрет мәсьәләләренә багышланган һәм бу өлкәдәге актуаль мәсьәләләренә тикшерүгә, шулай ук аны алга таба үстерү өчен урта чаралар эшләүгә юнәлтелгән очрашулар, конференцияләр, форумнар һәм түгәрәк өстәлләр даими рәвештә үткәрелде.

урта бизнес субъектларын кече һәм урта бизнес субъектларына һәм үзмәшгульләргә дәүләт ярдәме күрсәтүнең гамәлдәге чаралары, шулай ук эшкуарлык өлкәсендәге законнардагы үзгәрешләр турында хәбәрдар итү өчен кызыксынучы оешмалар белән берлектә даими рәвештә чаралар үткәрелде .

2. Программаның максаты, бурычлары, көтелгән төп йомгаклау нәтижәләренә тасвирламасы, аны гамәлгә ашыру вакыты һәм этаплары

Программаның кече һәм урта бизнесны хуплау һәм үстерүгә юнәлтелгән максаты - бизнес активлыгы үсеше өчен уңай климат тудыру, эшкуарлык үсешенә төп чикләүләрнең йогынтысын киметү һәм эшкуарлыкка ярдәмне Әлки муниципаль районының Чувашско-Бурнаевское авыл җирлегенең стратегик максатларына, бурычларына һәм үсеш өстенлекләренә интеграцияләү.

Моның өчен урта вакытлы чорга социаль-икътисади үсешнең төп максатлары билгеләнә һәм бу максатлар кысаларында кече һәм урта бизнесны хуплау чаралары гамәлгә ашырылырга тәкъдим ителә.

Эшлекле җәмгыятьнең сораштырулары һәм анкеталары мәгълүматларына нигезләнеп, торак пунктта эшкуарлык үсешенә комачаулый торган төп проблемалар түбәндәгеләр:

- кадрлар җитмәү;
- кече һәм урта бизнес өчен салым йөгенең югары дәрәжәсе;
- финанс ресурсларының түбән булуы;
- жир һәм күчемсез милекнең булуы;
- энергетика инфраструктурасының булуы;
- яңа җиһазлар сатып алу белән бәйле проблемалар.

Программаның максаты - кече һәм урта бизнесны үстерү өчен уңай шартлар тәэмин итү, инновацион икътисад формалаштыруда мөһим компонент буларак кече һәм урта бизнес санын арттыру һәм аларның көндәшлеккә сәләтлелеген тәэмин итү, шулай ук төбәкнең социаль-икътисади үсеше проблемаларын хәл итүгә аларның өлешен арттыру.

бурычларны хәл итәргә кирәк :

1. Торак пунктта кече хужалыкларның тотрыклы үсеше өчен шартлар тудыру;
2. Эшкуарлык өчен кадрлар потенциалын үстерү;
3. Кече һәм урта бизнес өчен консультация хезмәтләренең сыйфатын яхшырту;
4. Икътисади яктан актив халыкны эшкуарлык эшчәнлегенә җәлеп итү.

Программаның төп эшчәнлеге Программаның максатларына һәм бурычларына нигезләнеп формалаша.

Шул ук вакытта, диярлек һәр проблеманы хәл итү кысаларында, кече һәм урта бизнесны үстерүгә юнәлтелгән чаралар каралган, шул исәптән аларның санын арттыру һәм яңа эш урыннары булдыруны күздә тоткан бизнесны үстерү ягыннан да.

Программаның төп эшчәнлегенең үзенчәлекләре

Гомумән алганда, кече һәм урта бизнесны хуплау чараларын ике төп юнәлешкә бүлү була:

1. Кече һәм урта бизнес предприятиеләренә консультатив ярдәм күрсәтү эшчәнлеге;
2. Эшкуарлыкны үстерү буенча башка эшчәнлекләр.

Эшкуарларга консультация ярдәме күрсәтү программасына түбәндәге чаралар кертеләчәк:

- Республика һәм федераль бюджетлардан бирелә торган эшкуарлыкка ярдәм программалары буенча мәгълүмати һәм консультация ярдәме күрсәтү;

Эшкуарлыкны үстерү өчен башка чаралар:

- кече һәм урта бизнесны үстерү проблемалары һәм аларны хәл итү юллары буенча сораштыру үткөрү;
- гамәлдәге эшкуарлыкка ярдәм программалары кысаларында, законнардагы

үзгәрешләр һәм үсешләр аркасында килеп чыккан актуаль хокукий мәсьәләләр буенча кече һәм урта бизнес вәкилләре өчен очрашулар һәм семинарлар үткәру; - кече һәм урта бизнес субъектларына мәгълүмати ярдәм күрсәтү һәм үз бизнесларын булдыруны алга этәрү кампаниясен оештыру, шул исәптән яшьләр жәмгыяте арасында.

Максатлар һәм бурычлар буенча төп эшчәнлекләр исемлеге Программа кушымтасында күрсәтелгән.

Программаны гамәлгә ашыру вакыты һәм этаплары

Программа 2026 елдан 2028 елга кадәр гамәлгә ашырылачак.

3. Программаны гамәлгә ашыру механизмы

Программаны гамәлгә ашыру белән Әлки муниципаль районының Чувашско-Бурнаевское авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчелек итә:

- Программа чараларын гамәлгә ашыруны планлаштыруны, үзара бәйләнеше, координацияләүне һәм контрольдә тотуны оештыра;
- программа чаралары исемлеген, максатчан индикаторларны һәм Программаның нәтижелек күрсәткечләрен әзерли һәм камилләштерә.

Программаны гамәлгә ашыруда Әлки муниципаль районының Чувашско-Бурнаевское авыл җирлеге башкарма комитеты гамәлгә куючы оешмалар белән хезмәттәшлек итә. Гамәлгә ашыручы оешмалар программа чараларын вакытында һәм сыйфатлы гамәлгә ашыру өчен җаваплы.

4. Программаның социаль-иқтисади нәтижелелеген бәяләү

Программаны гамәлгә ашыру түбәндәгеләргә мөмкинлек бирәчәк:

- кече һәм урта бизнесның эчке һәм тышкы базарларда көндәшлеккә сәләтлелеген арттыру;
- яңа эшләнмәләрне стимуллаштыру һәм яңа технологияләрнең үсешен стимуллаштыру;
- кече һәм урта бизнес тарафыннан мәгълүмати технологияләрне куллануны киңәйтү;
- эшқуарлык эшчәнлегенә кызыксынуны арттыру юлы белән халык арасында эшлекле активлыкны үстерү;
- кече һәм урта бизнесның финанс һәм матди ресурсларга керүен тәэмин итүче механизмнарны камилләштерү ;
- кече һәм урта бизнес өчен мәгълүмати һәм консультация ярдәме күрсәтүне яхшырту;
- дөүләт һәм муниципаль заказларны үтәү өчен кече һәм урта бизнес субъектларын җәлеп итү.

5. Программаны финанслау

Кече һәм урта бизнес субъектларына методологик, консультатив һәм мәгълүмати ярдәм күрсәтү, шулай ук финанс, мәгълүмати һәм башка ярдәм формаларын алу механизмнары турында мәгълүмат бирү максатыннан, җирле бюджеттан түбәндәге чаралар финанслана:

(мең сум)

Чара исеме	2026 ел ел	2027 ел ел	2028 ел ел
Кече һәм/яки урта бизнес өчен методик кулланмалар, мәгълүмати буклетлар, брошюралар, плакатлар һәм белешмәлекләр эшләү	2	2	2

Кушымта

Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Чувашско-Бурнаевское авыл жирлегендә кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү" программасы нәтижәләрен бәяләү максатлары һәм күрсәткечләре 2026-2028 елларга"

Төп вакыйгаларның исеме	Бурычны үтәү	Башқаручылар	Төп эшчәнлекләрне тәмамлау өчен соңгы сроклар	Нәтижәлелек күрсәткечләре, үлчәү берәмлекләре	Индикатор кыйммәтләре		
					2026 ел ел	2027 ел ел	2028 ел ел
Максат: Кече һәм урта бизнесны үстерү өчен уңай шартлар тудыру, инновацион икътисад формалаштыруда төп компонент буларак кече һәм урта бизнес санын арттыру һәм аларның конкурентлыкка сәләтлелеген тәэмин итү, шулай ук торак пунктның социаль-икътисади үсеше проблемаларын хәл итүгә аларның өлешен арттыру.							
Республика һәм федераль бюджетлар хисабына финанслана торган эшқуарлыкка ярдәм программалары буенча мәгълүмати һәм консультация ярдәме күрсәтү	3	Авыл жирлеге башқарма комитеты	2026-2028 еллар	Субъектларга күрсәтелгән консультацияләр саны кече һәм урта эшқуарлык, берәмлекләр	3	3	3
Сораштыру үткәрү кече бизнесны үстерү проблемалары урта бизнес аларны чишү юллары	4	Авыл жирлеге башқарма комитеты	2026-2028 еллар	Үткәрелгән тикшеренүләр саны, берәмлек	2	2	2

Кече һәм урта бизнес вәкилләре өчен хәзерге юридик мәсьәләләр буенча очрашулар һәм семинарлар үткөрү Үзгәреш һәм үсеш законнар, шулай ук гамәлдәге программалар кысаларында эшқуарлыкка ярдәм	1	Авыл җирлеге башкарма комитеты	2026-2028 еллар	Үткәрелгән семинарлар саны, берәмлек	1	1	1	1
Яшьләр җәмгыяте белән берлектә аларны яшьләр эшқуарлыгына җәлеп итү	2	Авыл җирлеге башкарма комитеты	2026-2028 еллар	Үткәрелгән чаралар саны, берәмлек	2	2	2	2
Кече һәм/яки урта бизнес өчен методик кулланмалар, мөгълүмати буклетлар, брошюралар, плакатлар һәм белешмәлекләр эшләү	1	Авыл җирлеге башкарма комитеты	2026-2028 еллар	Үткәрелгән чаралар саны, берәмлек	1	1	1	1